

Työpajat 1-2: Tuotos: Digiosaaminen kotihoidossa, osaamistarpeet ja jatkuva oppiminen kotihoidon digitaalisuuden ja teknologia ratkaisujen hyödyntämisessä (asiakkaat, työntekijät, esihenkilöt)

Kuvaukset on laadittu haastattelujen ja työpajojen aineistojen pohjalta.

Luokittelussa on hyödynnetty teosta: Leveälahti, S, Nieminen,L., Nyyssölä, K., Suominen, V. & Kotipelto, S. (toim). 2019. Osaamisrakenne 2035, Alakohtaiset tulevaisuuden osaamistarpeet ja koulutuksen kehittämishaasteet – Osaamisen ennakointifoorumin ennakointituloksia. Opetushallitus; Raportit ja selvitykset 2019:14.

Käyttäjäpersoonat on rakennettu opinnäytetyönä: Holländer, R. 2024. Kotihoidon asiakkaiden digitalisoitumiseen liittyvät osaamistarpeet-käyttäjäprofiilien kehittäminen.

		Digiosaaminen/ Nykytila		Osaamistarpeet kotihoidon digitaalisuuden ja teknologia ratkaisujen hyödyntämisessä	Jatkuva oppiminen kotihoidon digitaalisuuden ja teknologia ratkaisujen hyödyntämisessä
--	--	-------------------------	--	---	--

Kotihoidon asiakkaat	Käyttäjäprofileita löydetty neljä (Holländer 2024): • Asiakas omatoiminen • Asiakas tyytyväinen • Asiakas luottavainen • Asiakas tuettava Näiden asiakasryhmien ohjauksessa ja tukemisessa on eroja, siksi niiden huomioiminen etähoidossa etähoidon onnistumiseksi on tärkeää. Vaikuttavat mm. koettuun turvallisuuteen/ turvattomuuteen. Käytössä olevat laitteet helppokäyttöisiä. Koettu tärkeäksi, että kotihoidon hoitajat osaisivat myös käyttää laitteita. Osa asiakkaista kokee, että etäyhteys on henkilökohtaisempaa. Sosiaalinen vuorovaikutus mahdollistuu etäyhteyksien (hoitajat ja omaiset) sekä etäpäivätoiminnan ryhmien avulla. Osa asiakkaista kokee positiivisia tunteita, koska on oppinut käytön ja uskaltaa käyttää teknologisia laitteita. Osa asiakkaista olisi halukkaita teknologian laajempaan hyödyntämiseen (esim soittaminen itse laitteella). Osalla ennakkoasenteita etäkotihoidoa kohtaan – ”huonompi vaihtoehto” (asiakkaat ja omaiset).	Teknologiaa hyödyntävän hoidon edellytys on, että asiakas oppii käyttämään niitä. • Ohjausosaaminen digitaalisten ja teknologisten laitteiden käyttöön. • Asiakkaiden yksilöllinen oppimistyyli ja sairauksien vaikutus tiedon käsittelyyn tärkeää huomioida ennakoidusti ja etähoidon aikana. Asiakkaan tukemisen prosessi siirryttäessä kotihoidosta osin etäkotihoidoon (riittävä siirtymä, hallinnan tunteen vahvistuminen). Toiminta laitteiden ja muidenkin tilanteiden ongelmatilanteissa. Huomio etäryhmien asiakasvalintaan. Asiakkaiden osaamistarpeena ryhmien toimintaan liittyvä osaaminen ja ”pelisäännöt”.	Säännöllinen seuranta ja lisätuki asiakkaalle laitteiden käyttöön. Uusien laitteiden esittely/ mahdollisuus ottaa käyttöön asiakkaalle. (Esim. Muistisairaahan mahdollisuus soittaa laitteen kautta) Tiedottaminen kansalaisille mahdollisuuksista: Some, asiakastilaisuudet, henkilökunta Tekoälyn hyödyntäminen Etäryhmän osallistujien osaamisen lisääntyminen tietyistä esim., yhteiskunnallisista tai hyvinvointiin liittyvistä tms asioista. Asiakkaan osallistamisen lisääminen laitteiden käytössä.
-----------------------------	---	--	---

		Etä- (ja lähi) tapaamiset saattavat mahdollistaa huonoja ystävyssuhteita. Numeroita vaihdetaan, ymmärtääkö osallistujat mahdolliset seuraukset. Tietoturvan/ yksityisyyden heikkeneminen mahdollistuu hyvinvointialueen palvelun kautta?			
--	--	--	--	--	--

Kotihoidon työntekijät	Etäkotihoito koetaan hyväksi ratkaisuksi suuremmalle osalle nykyisiä etäkotihoidon asiakkaita. Etälaitteiden käyttö onnistuu pääasiassa hyvin. Aikaisempi tekninen osaaminen helpottaa työtä. Myös kentällä työskentelevien hoitajien olisi tärkeää osata kotona olevien teknologisten laitteiden käyttö ja ohjaus. Digiosaamisen tasoa ei ole vielä määritelty, mutta tulossa. (Tekeillä koulutus, jotta etäkotihoitoon liittyvä vähimmäisvaatimus osaamisen osalta tulisi kaikkien osalta täytettyä) Onnistunut etälaitteiden asennus ja ohjaus vaatii kokemusta ja tarkkuutta. Kokeneiden etähoitajien ohjausosaaminen koettiin hyväksi. Kokeneiden etähoitajien viestintävälineiden, puhelimen ja etälaitteiden osaaminen koettiin hyväksi. Kokeneiden etähoitajien vuorovaikutusosaaminen koettiin hyväksi. Verkosto-osaamisessa vaihtelua. (Tämä liittyi siihen, että aineistojen perusteella kaikilla etähoitajilla ei välttämättä ole tiedossa kaikkia niitä yhteyksiä, joihin voi tarvittaessa ottaa yhteyttä. Esim. Jos hoitaja huomaa	Kovat taidot (Hard skills): Geneeriset taidot: • Tietoisuus/ osaaminen etäkotihoidon toiminnasta ja mahdollisuuksista. • Kielitaito • Monikulttuurisuustaito • Lainsäädäntö • Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestelmät Yleiset työelämätaidot: • Digitaalisten työkalujen ja järjestelmien kattava hallitseminen ja hyödyntäminen. Etäkotihoidossa: * Etälaitte * Lääkeautomaatti * Turvaranneke * Sähkölukko * Potilastietojärjestelmä Ammattikohtainen osaaminen: • Hoidon tarpeen arviointi -osaaminen. • Stabiilien ja akuuttien tilanteiden hallitsemisen osaaminen; kliininen osaaminen (myös mielenterveys- ja päihdehoitotyö) ja verkostot. • Hoitotyön kirjaaminen käytössä olevaan potilastietojärjestelmään. • Asiakkaan soveltuvuuden arviointi teknologisten ratkaisujen käyttöön. Pehmeät taidot (Soft skills): Geneeriset taidot:	Säännölliset koulutukset ja/ tai työpajat/ yhteiset palaverit osaamisen päivittämiseen mm. • ohjausosaaminen etänä • uusien teknologioiden oppiminen • tietoisuus toimintaohjeista haasteellisissa tilanteissa. Asenteisiin vaikuttaminen esimerkiksi lyhyellä koulutuksella etähoivasta ja sen mahdollisuuksista. Oman hyvinvoinnin ylläpitämisen osaaminen. Työkierto Mentorointi ja vertaistuki Ajasta ja paikasta riippumattomat verkkokurssit esim. LUVN:n intran koulutuksen sivuille (mm. teknologia ja sen hyödyntäminen, tietoturva, kliininen osaaminen, itsensä johtamisen taidot).
-----------------------------------	--	---	--

	muutosta huonompaan mielenterveysasiakkaan kohdalla, onko kaikilla tiedossa, mikä on se paikka, jota hän voi tilanteesta konsultoida.) Välillä haasteita etäkontaktin aikana. Etähoitajat toivovat lisäkoulutusta erityisesti mielenterveys- ja päihdepotilaan kohtaamisesta (esim.itsetuhoisuus) etänä ja sairauden muutosten tunnistamisessa. Hyvä suomenkielen taito havaittu tärkeäksi. Ruotsinkielisille asiakkaille palvelu heidän omalla äidinkielellään. Oikea-aikaisuus toteutuu pääasiassa hyvin. Kattavan kirjaamisen merkitys tiedossa. Toiveena tasalaatuinen kirjaaminen. Henkinen kuormitus; yllättävät tilanteet ja soittojen määrä vaikeuttaa työn suorittamista. Onnistuneessa etäryhmätoiminnassa tärkeä rooli ohjaajalla. Etäkotihoito ja kotihoito tiimityön sujuvuus. Onnistunut tiimityöskentely toteutuu osin hyvin. Ennakkoluulot etähoivaa kohtaan. Kaikilla ei ole oikeaa tietämystä etäkotihoito toiminnasta ja mahdollisuuksista.		• Vuorovaikutusosaaminen etänä • Viestintätaidot • Ohjausosaaminen • Tiimityöskentelyn taidot • Itsensä johtamisen taidot • Asenteet • Tilannetietoisuus Ammattikohtainen osaaminen: • Eettinen osaaminen		
--	--	--	---	--	--

		Asiakasvalinnat etähoivaan ei aina ole onnistuneita.				
--	--	--	--	--	--	--

Kotihoidon esihenkilöt	Työn päivittäinen koordinointi. Epäoikeudenmukaisuuden kokemuksia hoitajilla työn epätasaisen kuormittavuuden jakautumisen vuoksi. Reagointi etähoitajien liian tiukkaan päiväohjelmaan, joissa tauot ei aina ole mahdollisia (ei aina toteudu). Etäkotihoidon ja kotihoidon yhteistyö sujuu osassa alueita, osassa ei niin hyvin. Tiedottaminen ei tavoita kaikkia. Intraa ei ehdiä välttämättä lukemaan. Koulutusmahdollisuudet. Koulutuksia järjestetään, mutta haasteita ehtiä osallistua koulutuksiin. Koulutustarpeiden ennakointi vähäistä. Etäkotihoidon tukiyksikön (virallinen nimi?) tuki koettu tärkeäksi. Työvälineiden päivitysten ennakointi tiedottamalla käyttäjiä ei aina toteudu. Palautteen anto. Palautetta toivotaan. Toive kuulluksi tulemisesta. Asiakkaiden soveltuvuuden arviointi etäkotihoidon. Prosessin jatkuva kehittäminen?	Kovat taidot (Hard skills): Yleiset työelämätaidot: • Digitaalisten ratkaisujen strategisen merkityksen ymmärtäminen • Käytössä olevan datan hyödyntäminen prosessien suunnittelussa, esim kuormittavuuden tasainen jakautuminen • Sopivan teknologian integroiminen kotihoidon työprosesseihin. • Koulutusjärjestelmän integroiminen ennakoiden hoitajien päivittäiseen työhön • Lainsäädäntö Pehmeät taidot (Soft skills): Geneeriset taidot: • Vuorovaikutusosaaminen • Kuuntelun taito • Reaaliaikainen tilannetietoisuus etähoivan kuormituksesta Ammattikohtainen osaaminen: • Muutosjohtamisen osaaminen • Työhyvinvoinnin johtaminen	Työn kuormittavuutta tasaavien sovellusten hyödyntäminen. Henkilöstön resilienssin huomioiminen. Yhteistyön kehittäminen kuntien kesken. Lähiesimiestuen vahvistaminen ja mahdollistaminen sekä näkyvyyden lisääminen. Tasalaatuisen teknologisen osaamisen varmistaminen omissa tiimeissä. Hyvin toimivan työyhteisön rakentaminen. Ristiriitatilanteiden käsittelyn ohjaaminen. Palautteen annon kehittäminen. Kehityskeskustelujen tavoitteellisuus Säännölliset koulutukset ja/ tai työpajat osaamisen päivittämiseen mm. * Tiedolla johtamisen (teknologiaa hyödyntäen) * muutosjohtaminen * mentorointi * verkostoituminen * uusien teknologioiden oppiminen • Mentorointi ja vertaistuki
-------------------------------	---	---	---

					Laadunvalvontaohjelmien kautta saatu data ja niihin reagoiminen
--	--	--	--	--	---